

Juryrapport LOT Populariseringsprijs 2019

Met maar liefst 15 inzendingen voor de LOT Populariseringsprijs kunnen we terugkijken op 2019 als een vruchtbaar jaar voor de popularisering van de taalwetenschap. We waren onder de indruk van de veelzijdige inzendingen die we kregen vanuit zowel Nederland als Vlaanderen. Boeken, tijdschriften, blogs en andere online publicaties, maar ook onderwijsprojecten, een stripboek en een kalender. Voor de taalwetenschap is dit goed nieuws: er gebeurt veel op het gebied van popularisering. Uit die 15 inzendingen hebben we als jury 3 kandidaten genomineerd die er wat ons betreft het beste in geslaagd zijn om taalwetenschap voor een groot en divers publiek voor het voetlicht te brengen.

Ten eerste de *Etymology Calendar 2019* van Ivo Boers, Laura Dees, Pascale Eskes, Lotte Meester, Gerard Spaans en Vera Zwennes. De vorm van deze inzending vond de jury erg origineel, en de inhoud idem dito doordat er woordverklaringen langskomen van woorden uit allerlei Indo-Europese talen, passend bij de achtergrond van de studenten die de kalender samenstelden. De teksten waren laagdrempelig en zeer geschikt voor een breed publiek. Wist u bijvoorbeeld dat 'gezellig' komt van Proto-Germaans *gaslajo dat 'kameraad' betekent? En had u ooit een verband gelegd tussen het Nederlandse 'aarzelen' en het woord 'aars'? De letterlijke betekenis van dit woord is 'bewegen in de richting van iemands achterste', oftewel 'terugtrekken'. We hebben vernomen dat de Engelse versie inmiddels is opgevolgd door een Nederlandse versie. Al met al een mooie prestatie!

De tweede nominatie is *Wat je zegt, gaat vanzelf, 67 opgewekte taalverhalen* van Liesbeth Koenen. Het is een selectie van teksten die de auteur eerder schreef voor haar wekelijkse rubriek Taal in De Telegraaf. Dit boek is niet geschreven voor taalkundigen, maar juist voor mensen buiten ons vakgebied. Daarom vermijdt Koenen in haar boek elke vorm van jargon. Zelfs woorden uit de schoolgrammatica kom je in dit boek bijna niet tegen. Het woord grammatica is bij Koenen het G-woord. Ze weet haar lezers op een speelse manier inzicht te geven in allerlei aspecten van taal: over het belang van de moedertaal als thuistaal, waarom we leenwoorden hebben, de betekenis van straattaal, over de problemen van tweedetaalleerders met de- en het-woorden, het belang van gebarentaal, en ook zomaar gedachten over taal die spontaan langs kunnen komen, zoals de vrijmibo - vrijdagnmiddagborrel. Om nog zo'n taaleigenaardigheid te gebruiken: we vonden het boek *vreselijk goed* en *awfully nice*.

De derde nominatie is voor het Scholar@School-initiatief van de opleiding taal- en letterkunde van de KU Leuven. Het heeft als doel om jongeren uit de laatste drie jaren van het secundair onderwijs kennis te laten maken met actueel onderzoek in de taal- en letterkunde, en ze warm te maken voor een talenopleiding in het hoger onderwijs. Professoren en onderzoekers van het Leuvense departement taalkunde geven sinds januari 2019 les aan scholieren in heel Vlaanderen. Er komen allerhande onderwerpen aan bod: de geschiedenis van de Nederlandse taal, taalverandering, de invloed van taal op ons denken, de oorsprong van onze spraak, lichaamstaal, jongerentaal et cetera. Alle lesdocumenten zijn ook nog eens gratis beschikbaar via een website van de KU Leuven. De jury vindt dit een lovenswaardig initiatief omdat het een zeer belangrijke doelgroep betreft: potentiële

talenstudenten, die hard nodig zijn sinds de studentenaantallen bij de talenstudies aan het afnemen zijn. We denken bovendien dat het navolging zou kunnen krijgen in Nederland.

Allereerst wil de jury aan het jonge team etymologen een aanmoedigingsprijs uitreiken van 500 euro. Als er nog meer talenstudenten zulke initiatieven gaan ontplooien gaat de taalkunde gouden jaren tegemoet. Vervolgens moest de jury een keuze maken tussen een project dat toekomstige studenten enthousiast maakt voor een talenstudie, en een boek dat de taalkunde op een zeer laagdrempelige manier aan de man brengt. Dat bleek een onmogelijke opgave en daarom hebben we besloten de LOT Populariseringsprijs van 1000 euro dit jaar in tweevoud uit te reiken, zowel aan het Scholar@School-initiatief als aan *Wat je zegt, gaat vanzelf* van Liesbeth Koenen.

Mathilde Jansen (juryvoorzitter)

Mark de Vries

Folkert Kuiken